

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ทางเลือกที่จะทำแท้ง : การพิทักษ์สิทธิผู้หญิงของวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดของนักวิชาชีพที่มีต่อทางเลือกที่จะทำแท้ง บทบาทในการพิทักษ์สิทธิ รวมถึงแนวทางในการปฏิบัติต่อทางเลือกที่จะทำแท้ง เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ภายใต้กรอบแนวคิดที่สังคมมีต่อการทำแท้ง แนวคิดเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งประกอบไปด้วย บรรทัดฐานเกี่ยวกับความเป็นแม่ บรรทัดฐานเกี่ยวกับเพศวิถี บรรทัดฐานในทางศาสนา และบรรทัดฐานในทางกฎหมาย แนวคิดสตรีนิยม แนวคิดสตรีนิยมว่าด้วยสิทธิในการควบคุมร่างกาย รวมทั้งแนวคิดการพิทักษ์สิทธิ การศึกษาครั้งนี้ก็เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจและตระหนักถึงสภาพของปัญหา เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือระหว่างวิชาชีพในการแสวงหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ อีกทั้งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและตรงกับความต้องการของผู้หญิงที่ประสบกับปัญหานี้ให้ได้มากที่สุด วิธีการศึกษา ใช้การเก็บข้อมูลจากเอกสารและจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักวิชาชีพจำนวน 10 วิชาชีพประกอบด้วยบุคลากรทางการแพทย์ บุคลากรที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม นักเคลื่อนไหวเพื่อสุขภาพผู้หญิง นักวิชาการ นักสิทธิมนุษยชน นักสังคมสงเคราะห์ บุคลากรทางศาสนา นักการเมือง ตัวแทนภาครัฐจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นนักวิชาชีพที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาการทำแท้งทั้งทางด้านการทำงาน การรณรงค์เคลื่อนไหว โดยเลือกศึกษาเฉพาะนักวิชาชีพที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า “ทางเลือกที่จะทำแท้ง” ถือเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้หญิง

ผลการศึกษา สามารถอธิบายได้โดยใช้แนวคิดเรื่องความเป็นแม่และแนวคิดที่สังคมมีต่อการทำแท้ง รวมทั้งบรรทัดฐานทางสังคมในด้านต่างๆ ซึ่งล้วนมีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อทางเลือกที่จะทำแท้ง ขณะที่แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิในการควบคุมร่างกายและสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ ส่งผลให้นักวิชาชีพมีแนวคิดที่ “ทางเลือกที่จะทำแท้ง” ถือเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้หญิงแม้ว่าการทำแท้งเป็นปัญหาเรื้อรังที่ยังไม่สามารถหาแนวทางในการแก้ไขเพื่อให้ตรงกับความต้องการของทุกฝ่ายได้ ขณะเดียวกันการกำหนดทางเลือกนี้ถือเป็นสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้หญิงในการที่จะควบคุมเนื้อตัวร่างกายและอนามัยเจริญพันธุ์ของตนเอง ซึ่งแนวคิดที่มีต่อสิทธิในการควบคุมร่างกายนี้อาจจะมีความแตกต่างกันตามอาชีพและความเกี่ยวข้อง อีกทั้งทางเลือกที่จะทำแท้งไม่ใช่การทำแท้งเสรีอย่างที่สังคมเข้าใจ แต่การร้องขอทางเลือกนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการให้ความสำคัญกับสุขภาพของผู้หญิง

ปัจจุบันแนวโน้มของผู้ที่ได้รับอันตรายจากการทำแท้ง มีอายุที่น้อยลงและใช้วิธีการที่เสี่ยงอันตรายมากยิ่งขึ้น ตราบใดที่ทางเลือกที่จะทำแท้งยังคงเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย ต้องทำแบบปกปิด สภาพจริงที่เกิดขึ้นคือผู้หญิงต้องหาทางออกในเรื่องนี้อย่างโดดเดี่ยว โดยไม่มีใครสามารถให้ความช่วยเหลือได้

สำหรับบทบาทของนักวิชาชีพประกอบไปด้วย บทบาททางด้านวิชาการ การวิจัย พัฒนาและการบันทึกข้อมูล ส่วนการเคลื่อนไหวของนักเคลื่อนไหวเพื่อสุขภาพผู้หญิง ประกอบด้วย การให้ข้อมูลแก่ผู้หญิงที่ประสบปัญหา การให้ความช่วยเหลือทางด้านต่าง ๆ กับผู้หญิง การป้องกัน และรณรงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งบทบาทในการปรับเปลี่ยนแนวคิดที่สังคมมีต่อทางเลือกที่จะทำแท้ง ซึ่งนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องยังไม่ค่อยมีบทบาทในการพิทักษ์สิทธิผู้หญิงที่เด่นชัดมากนัก ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องต่างมีความใกล้ชิดกับปัญหาที่แตกต่างกัน ส่งผลให้บทบาทที่มีต่อเรื่องนี้ ทั้งในด้านการป้องกัน แก้ไขและช่วยเหลือผู้หญิงนั้น มีแนวทางที่แตกต่างกันออกไป ในด้านการปฏิบัติของนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วย การรณรงค์เชิงนโยบายเพื่อขอแก้ไขกฎหมายการทำแท้ง การประสานความร่วมมือของวิชาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การสร้างนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหา และการสร้างระบบบริการทางเลือกแก่ผู้หญิงที่ประสบปัญหา นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่าแม้นักวิชาชีพโดยรวมจะสนับสนุนทางเลือกที่จะทำแท้ง แต่ก็มีเงื่อนไขบางประการในการสนับสนุน เช่น จำนวนของอายุครรภ์ ความจำเป็นในการทำ การให้ความรู้และข้อมูลที่รอบด้านแก่ผู้หญิง รวมถึงการแก้ไขระเบียบและนโยบายเพื่อที่จะสามารถให้ความช่วยเหลือผู้หญิงที่ประสบปัญหาได้ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามการเคลื่อนไหวในเรื่องนี้ของนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องยังคงมีลักษณะที่ขาดความต่อเนื่องและยังขาดแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจน รวมทั้งยังคงไม่มีมาตรการใด ๆ ที่ถือว่าเป็นการพิทักษ์สิทธิผู้หญิงอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ แนวทางในการพิทักษ์สิทธิผู้หญิงเพื่อการป้องกัน และแก้ไข รวมทั้งช่วยเหลือผู้หญิงที่ประสบปัญหา จึงจำเป็นต้องมีการสร้างพื้นฐานเพื่อป้องกันปัญหา ด้วยการรณรงค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการรณรงค์ด้านแนวคิดให้ประชาชน และนักวิชาชีพรวมทั้งรัฐบาลในฐานะผู้วางนโยบายเพื่อแสดงให้เห็นว่าปัญหานี้เป็นปัญหาสำคัญที่ควรจะได้รับ การแก้ไขอย่างเร่งด่วน อีกทั้งผู้หญิงที่ประสบปัญหานี้ควรจะได้รับ ความช่วยเหลืออย่างทันท่วงที

นอกจากนั้นยังจำเป็นต้องมีการจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจและร่วมมือในระหว่างวิชาชีพ เพื่อหาทางแก้ไข ปรับปรุงข้อบังคับ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง หรือจัดทำร่างกฎหมายที่จำเป็น รวมทั้งควรมีการศึกษาวิจัยในปัญหานี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อค้นหา มาตรการใหม่ ๆ ที่เหมาะสม ที่สำคัญองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องปรับปรุงระบบการให้ความช่วยเหลือผู้หญิงที่ประสบปัญหาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ สภาพความเป็นจริงของปัญหา